№ 1 (43) Tomaszów Lubelski, dnia 3 maja 1924 roku. Rok III

ZIEMIA TOMASZOWSKA

Wychodzi 5-go każdego miesiąca.

Cena każdego numeru 40 groszy.

Prenumerata kwartalnie 2 zł. 40 gr.

Adres Redakcji i Administracji:

Tomaszów-Lubelski
Sejmik Powiatowy

OGŁOSZENIE.

Wydział Powiatowy poszukuje odpowiedniego tkacza przedsiębiorcy, któryby się podjął prowadzenia na własne ryzyko WARSZTATÓW TKACKICH **w Tomaszowie Lubelskim.**

Statystyka przestępczości

powiatu tomaszowskiego za miesiąc marzec 1924 r.

L. p.	RODZAJ PRZESTĘPSTWA	Zgłoszono	Wykryto
1	Bunt i opór Władzy . .	5	—
2	Przestępstwa urzędowe . .	1	—
3	Zakłócenie spokoju publicznego .	18	—
4	Fałszerstwa dokumentów, dowodów	1	1
5	Pozbawienie życia . . .	1	1
6	Podpalenie zbrodnicze . .	1	1
7	Pożary przypadkowe . .	1	—
8	Przestępstwa przeciw moraln. .	1	1
9	Uszkodzenie cielesne . .	3	3
10	Spędzenie płodu . . .	2	2
11	Kradzieże z włamaniem . .	4	2
12	Kradzież z pola i lasu . .	14	—
13	„ przewodów telegraf. i telefon.	1	—
14	Kradzieże bez włamania . .	32	25
15	„ koni . . .	3	1
16	Oszustwo	2	2
17	Wymuszenie . . .	1	1
18	Lichwa, paskarstwo . .	45	—
19	Kłusownictwo . . .	10	—
20	Przekroczenie przepisów sanit.-adm.	—	75
21	Przekroczenie przepisów handlowo-adm.	—	28
22	Przekroczenia meldunkowe .	285	—
23	Opilstwo . . .	22	—
24	Przywłaszczenie . . .	1	—
25	Zbiegostwo z aresztu . .	1	—
26	Różne . . .	155	—

№ 1 (43) Tomaszów Lubelski, dnia 3 maja 1924 roku. Rok III

ZIEMIA TOMASZOWSKA

Wychodzi 5-go każdego miesiąca.

Cena każdego numeru 40 groszy.	Cena ogłoszeń.
Prenumerata kwartalnie 2 zł. 40 gr.	Pierwsza strona cała 10 złp
	" " ½ 5 "
Adres Redakcji i Administracji:	Ostatnia strona cała 8 "
Tomaszów Lubelski	" " ½ 4 "
Sejmik Powiatowy	Druga i trzecia str. cała 6 "
	" " " ½ 3 "
	Drobne ogłoszenia za 1 wyraz 5 gr... przynajmniej 2,000.000 mk.

W dniu Trzeciego Maja.

Dzień obrachunku sumienia narodowego, dzień, który wymaga od nas jasnego zdania sobie sprawy z poczynionych postępów, braków i wad, dzień uroczysty, po którym powinna nastąpić całoroczna, wytrwała praca w imię dobra całości.

Rok 1924 przyniósł nam, jak dotychczas, ustalenie waluty, na zdrowych podstawach oparty pieniądz polski, a co za tem idzie, zaufanie zagranicy i polepszenie się stosunków gospodarczych w kraju. Wielka to wygrana, duży krok naprzód. Czemu zawdzięczamy to zwycięstwo? Oto podporządkowaniu się wszystkich sfer i wszystkich jednostek dobru ogółu, wspólnej, wytężonej pracy, sumiennemu płaceniu podatków, wzmożeniu się wydajności pracy, rozumnym zarządzeniom Rządu. Na tej drodze tylko zbawienie. O drobnostkę tylko idzie: o wytrwanie w dobrem. Boć małe dopiero kroczki postawiliśmy w tym kierunku. Zrozumienie tego, że dobro ogółu wszystkiemi naszemi czynnościami rządzić powinno, ogarnąć musi najszersze warstwy ludu naszego; do pracy obywatelskiej stanąć musi daleko większe grono ludzi uświadomionych; podatki jeszcze sumienniej i z ochotą płacić trzeba; wytwórczość nasza nie osiągnęła jeszcze należytego poziomu; Rząd rozumny należy z sił całych popierać.

Za dni kilka obchodzić będziemy uroczyście święto Patrona obecnego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Stanisława Wojcie-

chowskiego. Jeżeli stanęliśmy obecnie wyżej, aniżeli w latach poprzednich, Jemu to w pierwszej linji Naród Polski zawdzięcza. Umiał zachęcić naród cały do pracy, wskazał drogę oszczędności, pracy i sumiennego spełniania obowiązków, po której doszliśmy do dzisiejszego stanu. Danem mu było to, co niewielu tylko panującym i prezydentom w świecie całym przypadło w udziale: stać się nauczycielem Narodu w najlepszem tego słowa znaczeniu. Toteż dnia 8-go maja na wszystkich ziemiach Polski wzniosą się ku Niebu modły o zdrowie i łask zdroje dla Prezydenta Rzeczypospolitej i o to szczęście dla Państwa naszego, by mogło jaknajrychlej stać się potężnem siłą uświadomionych pod względem narodowym, pojmujących należycie swe obowiązki wobec Ojczyzny według wskazań Jego, Stanisława Wojciechowskiego, wszystkich bez wyjątku obywateli.

SAMORZĄD POWIATOWY.

SPRAWOZDANIE

z działalności Wydziału Powiatowego za rok 1923.

W roku 1923. Seimik Powiatowy przechodził wyjątkowy kryzys finansowy, spowodowany zarówno niebywałym spadkiem wartości marki, jakoteż i zmianami w ustawodawstwie skarbowem samorządów, wywołanych ustawą z dn. 11. sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Pierwsze zjawisko, uniemożliwiające wszelkie obliczenia i prowadzenie jakiejkolwiek bądź planowej gospodarki zbyt dobrze było odczute i zrozumiane przez ogół mieszkańców, iż nie widzę potrzeby dowodzić, jak fatalne skutki wywoływało to w każdem poważniejszem przedsięwzięciu finansowem czy gospodarczem, a zwłaszcza w instytucji tego rodzaju, jak samorządy, mające z góry określone swoje budżety, i środki pokrycia trudne do jednoczesnych zmian z dewaluacją. Drugiem zjawiskiem niemniej szkodliwem dla gospodarki samorządów, a może gorszem było nagłe wprowadzenie w życie ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Wprowadzenie takiej ustawy w trakcie trwania okresu budżetowego wprowadziło najzupełniejszy chaos zarówno w gospodarce Sejmików, jakoteż i gmin. Cała planowość zarządzeń upadła sama przez się wobec zupełnego braku potrzebnej gotówki. Rozpoczęto od gospodarki z dnia na dzień, z godziny na godzinę, od wpłaty jednej kwoty do Kasy Sejmiku do drugiej. Z otrzymanych wpływów ratowało się instytucje własne od zupełnego upadku — a cały szereg zamierzeń musiano zupełnie zaniechać.

Zupełny brak pieniędzy na opędzenie najistotniejszych i najżywotniejszych wydatków rozpoczął się już od września r. b. i trwał do chwili obecnej t. j. kwietnia 1924 r. W tym okresie 7 miesięcy cała działalność Wydz. Pow. poza załatwianiem

bieżących spraw rządowych t. zw. poruczonego zakresu działania ograniczała się do ciągłych przemyśliwań nad wyszukaniem potrzebnej gotówki i zaspokojeniem potrzeb oraz nad wyszukaniem sposobu przetrwania tego kryzysu.

Mimo te ciężkie warunki, wywołane powyższemi względami, Wydział Powiatowy starał się należycie wywiązać ze swych zadań i obowiązków, poruczonych przez Sejmik, a idąc drogą koniecznych i najdalej idących oszczędności, utrzymał egzystencję zakładów dobroczynności publicznej, jako to szpitala i ochronki itp. oraz utrzymał sprawność organizacji drogowej, jakoteż umożliwił służbie drogowej wykonanie w okresie zimowym niezbędnych projektów, planów i studjów do budowy nowej drogi, oraz utrzymał fabrykę klinkieru i dział sanitarny, zdolny na nowo podjąć pracę w jaknajszerszym zakresie.

Przechodząc do omówienia poszczególnych działów wymienić należy:

I. Administracja:

Z tytułu nadzoru nad gminami Wydział Powiatowy dokonał za pośrednictwem Inspektora Samorządu Gminnego:

1). Rewizyj urzędów gminnych 40.
2). Dochodzeń w sprawach gminnych 20.
3). Instalacyj Wójtów Gmin i Pisarzy, oraz zawieszenia w urzędowaniu Wójtów gmin i sołtysów 4.
4). Zawieszono w czynnościach jednego Wójta gminy za bezczynność władzy.
5). Wyjazdy na wybory i w innych sprawach gminnych 33.
6). Uczestnictwo na posiedzeniach Rad gminnych 17.
7). „ „ „ Rady Miejskiej 6.
8). „ „ Zebraniach gminnych 2.
9). „ „ wioskowych 1.

Ogółem wyjazdów inspekcyjnych gminnych dokonano 99.
Wydział Powiatowy odbył ogółem posiedzeń 14.
Według podziałów Wydział Powiatowy załatwił 272.
W czem spraw związanych z gospodarką gminną 105.
Rolniczych 18.
Ogólno-gospodarczych 92.
Sanitarnych 13.
Szkolnych 14.
Społecznych 24.
Personalnych 6.
Biuro Wydziału Powiatowego załatwiło ogółem spraw 3.776.

Pracowano w kierunku najsumienniejszego uporządkowania rejestrów podatkowych i rachunkowych. Kasa Sejmiku dokonała obrotu na marek 38.157.054.173.39 w czem asygnat rozchodowych 1963, przychodowych 3686.

Ze względów oszczędnościowych zredukowano personel biurowy o 2 osoby, a mianowicie jednego referenta w/g. VII. k. p. u. p. i starszego kancelistę, w/g. X. k. p. u. p.

Komisja Rewizyjna w składzie pp. Dyrektora Zdzisława Węgrzeckiego, Boreckiego, Kotwickiego dokonywała stale rewizji Kasy oraz dokumentów rachunkowych i ksiąg.

II. Dział drogowy (patrz sprawozdanie inżyniera drogowego, złożone przy budżecie drogowym i ogłoszone w „Ziemi Tomaszowskiej“ w Nr. 41 i 42).

III. Klinkiernia

(patrz sprawozdanie inżyniera drogowego, złożone przy budżecie klinkierni).

IV. Dział sanitarny.

Szpital:

Przyjęto pod zarząd szpital od 1 lipca 1923 r. Preliminowano ogółem na utrzymanie szpitala 390.904.

Wydatkowano 2,574.490.

Leczenie w szpitalu w okresie sprawozdawczym było bezpłatne. Gospodarcza strona szpitala powierzona jest siostrom miłosierdzia w liczbie ogółem 8 sióstr. Dział lekarski prowadziło 4 lekarzy, jeden naczelny i 3 ordynatorów, którzy łącznie otrzymywali uposażenie, preliminowane w budżecie na 2 lekarzy Ze względów oszczędnościowych 2 lekarzy zredukowano.

W okresie sprawozdawczym leczyło się w szpitalu Tomaszowskim 250 chorych, w tej liczbie mężczyzn 136, kobiet 114. podług wyznania: 1.) rz. kat. 191. 2.) greckokat. 2. 3.) prawosławnych 34. 4.) wyznania mojżeszowego 22 i 5.) niewiadomego wyznania 1.

Dokonano zabiegów chirurgicznych 46, udzielono pomocy akuszeryjnej w 11 wypadkach porodów i poronień. Dni szpitalnych przebyto 3453, śmiertelnych było 30 a mianowicie:

1). Na uwiąd starczy 3.
2). „ gruźlicę płuc 6.
3) „ wadę serca 4.
4). „ starczą gangrenę 1. Na martwość wątroby 1. Na ospę 1. Na zapalenie kiszek 1 Na ropne zapalenie opłucnej 1. Na dur plamisty 4. Na dur powrotny 1. Na śpiączkowe zapalenie mózgu 1. Na ogólne potłuczenie 2. Na zapalenie nerek 1. Na zakażenie poporodowe 2. Niewiadoma przyczyna 1, razem umarło 30 osób.

Znaczna ilość przebytych dni szpitalnych tłumaczy się stałem przebywaniem w szpitalu nadsyłanych przez urzędy gminne i policję chorych bezdomnych nieuleczalnych, tem również tłumaczy się wysoka cyfra śmiertelności, powiększona śmiercią chorych pierwszych czterech kategoryj.

Na cele sanitarne preliminowano 15.896 mk.
Wydatkowano 120.508 mk.

Zaangażowano 1 akuszerkę i 1 sanitarjuszkę na powiat Akuszerka otrzymuje subsydjum w wysokości 1/2 płacy urzędnika państw. X-tej k., a sanitarjusz pełne pobory p. VIII kat. p. u. p.

Akuszerka osiedlona jest w Tyszowcach; udzieliła 36 porad akuszeryjnych; zaś sanitarjuszka w Łaszczowie. Sanitarjuszka zaangażowana została od 1 grudnia 1923 r. W okresie tym dokonano wizytacji dzieci szkolnych, dozoru sanitarnego, izolowanie i dozór nad choremi na tyfus plamisty i t. p. Personel ten składa sprawozdania lekarzowi powiatowemu.

Ze względów oszczędnościowych zredukowano 2 etaty akuszerki i sanitarjuszki.

Szpitalik: Wobec braku funduszów szpitalika dziecięcego nie uruchomiono.

V. Opieka społeczna.

W 1923 r. Ochronka utrzymywała 60 dzieci, w tem chłopców 35, dziewczynek 25, przyczem 42 jest z powiatu Tomaszowskiego, a 18 z innych powiatów. Ochronka opiekuje się dziećmi do lat 14. Po tym wieku oddaje się dzieci do rzemiosła, lub do służby. Odbierający dziecko z Ochronki składa przyrzeczenie, że będzie się dzieckiem należycie opiekować i dbać o jego wychowanie. Wobec tego, że Ochronka nie posiada odpowiednich warsztatów, umożliwiających zdobycie wiedzy fachowej, Zarząd Ochronki 15 takich dzieci, które już ukończyły lat 14, wymienił na taką samą ilość dzieci w wieku od 5—8 lat w Sali sierot i Domu Zarobkowego w Lublinie.

Przy Ochronce jest około 2 morgów ogrodu, który uprawiany jest własnemi siłami i dostarcza Ochronce w miesiącach letnich jarzyn, jak również w celu tańszego otrzymywania tłuszczów utrzymywane są przy Ochronce świnie, które się dobrze opłacają.

Wypisano dzieci z Ochronki w roku sprawozdawczym 7. Stan zdrowotny jest dobry. Dni wypadków śmierci ani chorób zakaźnych w ciągu roku nie było. Chronicznie chorych w Ochronce jest 2 (gruźliczni). Dzieci te są izolowane, gdyż Ochronka posiada jeden pokój izolacyjny. Dzieci są pod opieką lekarską Dr. St. Cybulskiego.

Na utrzymanie Ochronki preliminowano 89,480.000.
Wydatkowano 577,253.710.

Oprócz tego wydatkowano 121,535.850, jako wpływy pozabudżetowe, uzyskane staraniem Opieki Ochronki. Staraniem grona osób z powiatu Tomaszowskiego urządzono loterję fantową, która przyniosła 103,815.000 mk. dochodu. Kontroli rachunkowości Ochronki dokonywa Komisja rewizyjna Sejmiku. Podkreślić należy szczególnie troskliwą opiekę i nadzwyczaj oszczędne i sumienne prowadzenie zakładu przez kuratora, p. Emila Franke.

Przytułek dla starców: Wobec krytycznego stanu finansowego Sejmiku nie zdołano przytułku dla starców przekształcić na zakład zamknięty. Ograniczono się jedynie do zaspokojenia potrzeb najkonieczniejszych. W przytułku przebywa średnio 14 starców.

Preliminowano na przytułek 12,360.000.
23,824.900 wydatkowano.

VI. Rolnictwo:

Wydział Powiatowy prowadził gospodarstwo rolne na terenach, przeznaczonych pod budowę szkoły rolniczej w Jarczowie.

Obsiewano w roku 1923 morgów 40.
Wydatki fermy wynosiły mk. 491,234.533
Przychody fermy wynosiły mk. 2.089.665.350

Na utrzymanie instruktora Kółek Rolniczych preliminowano 420,000.000 mk. wydatkowano 123.641.952 mk. Wobec znikomo małej działalności kółek rolniczych odmówiono dalszych subsydjów na instruktora.

Zakupu materjałów pod budowę szkoły rolniczej w Jarczowie i na kupno knurów zarodowych wobec braku gotówki zaniechano.

Tkalnia.

Na warsztatach tkackich wyrabiano w dalszym ciągu płótno, oraz inne wyroby z materjałów własnych i przyniesionych do przeróbki. Wobec braku kapitału obrotowego dla tkalni, przez co możnaby całe przedsiębiorstwo należycie rozwinąć, zmuszony był Wydział Powiatowy stopniowo ograniczać działalność tkalni i redukować wydatki. W końcu roku zwolniono ze stanowiska kierownika tkalni i postanowiono tkalnię wydzierżawić, względnie znaleść takiego przedsiębiorcę, któryby podjął się prowadzenia tkalni na własne ryzyko.

Wydatki tkalni wynosiły 157,047.392.
Przychody 85,278.195.

W dziale przychodów nie uwzględniono dość znacznej ilości gotowych materjałów, płótna i t. p., wyrobionych przez tkalnię. Wartość tych wyrobów znacznie przewyższa sumę rozchodów.

Centrala Handlowa.

W roku 1923 główny nacisk położono na handel artykułami pierwszej potrzeby w obrocie hurtowym, a mianowicie: cukier, naftę, sól, artykuły pędne i narzędzia rolnicze.

Obrót wyżej wymienionemi towarami wynosił:

na cukrze około 5,500.000.000.
na nafcie 3,000.000.000,
na soli 2,500.000.000,
na pozostałych towarach 7,000.000.000, czyli ogółem blizko 18,000.000.000.

W sklepie głównym sprzedano towarów kolonjalnych, spożywczych i różnych innych na ogólną sumę 7,600.000.000, natomiast w sklepach w Rachaniach i Krynicach nie więcej niż 700,000.000.

Obrót ogólny towarów w magazynach i sklepach za rok poprzedni wynosi mk. 26,000.000, przyczem osiągnięto zysku książkowego około 13,000.000.000, a to wskutek ogromnej dewaluacji marki w ostatnich 4 miesiącach, poprzedzających zestawienie bilansowe. Na przedsiębiorstwach budowlanych, przemysłowych oraz na skupie zboża osiągnięto za rok operacyjny zysku 1,895.000.000.

Ogółem zysk za 1923 wynosi mkp. 14,895.706.261, z czego na kapitał rezerwowy i na straty, mogące wypłynąć z dalszej dewaluacji m. p. odpisano mk. 10,000.000.000 pozostałe zaś 4,895.706.000 są do dyspozycji Sejmiku.

VII. Działalność kulturalna i szkolnictwo

Na cele kulturalne preliminowano 29.000.000.

Wydatkowano 103,585.338.

Z tego wydano subsydjum dla Domu Ludowego 4,000.000.

Na straże ogniowe 13,610.000.

„Ziemia Tomaszowska“ wydała w r. 1923 ogółem 24 zeszytów; razem wyszło dotychczas od początku istnienia czasopisma 42 zeszytów. Przychody wynosiły w r. 1923 — 53,975.338, rozchody — 55,975.338. W roku 1923 drukowała „Ziemia Tomaszowska“ wszystkie sprawozdania ciał samorządowych, jak Wydziału Powiatowego i jego rozmaitych Komisyj, Rady Szkolnej Powiatowej, Magistratu m. Tomaszowa i Zarządów Gmin. Nadto wygodzie czytelników służył dział wiadomości bieżących, w których drukowano najbardziej potrzebne informacje. Szczególną opieką otoczono dział rolnictwa. W roku 1923 pozyskano do tego działu bardzo pouczające artykuły p. Włodzimierza Rulikowskiego i inż. agr. K. Wodzickiego; obficie zastąpiony był również dział szkolnictwa i oświaty, oraz dział higjeny.

Szkolnictwo.

Preliminowano na cele szkolne 115,690.000 mk. wydatkowano 167,526.274 mk Wypłacono z tego subsydjum Rady szkolnej 196,895.842, zwrot kosztów utrzymania prelegentów 1,500.000; zapomoga dla Bratniej Pomocy uczniów Gimn. Tomaszowskiego 2,000.000; wyjazdy delegatów w sprawach oświatowych 23.2?9.432 mk.; na nagrody pilności dla uczniów Gimnazjum Tomaszowskiego 1,500.000, dla szkół powszechnych 6,000.000; zapomoga dla biednych uczniów Gimnazjum Tomaszowskiego 30,000.000, dla Bratniej Pomocy 600.000 na podręczniki szkolne; zapomoga dla pisma uczniowskiego „Nasza Praca“ 2,500.000; zapomogi dla szkół zawodowych 2,800.000.

Budowa domu.

Wykonano ostatecznie wszystkie mury zewnętrzne i wewnętrzne stropy żelazobetonowe z wyjątkiem stropu kasetowego i dach, kryty dachówką. Preliminowano na ten cel 650.000.000.

Wydatkowano 1,941.124.785.

Telefony.

Zakupiono i ustawiono słupy telefoniczne od Tomaszowa do Łaszczowa i założono drut około 7 kilometrów. Zwieziono materjały do budowy pozostałych linij.

Preliminowano 450,000.000.

Wydatkowano 164,072.800.

Fundusz dyspozycyjny.

Na klęski elementarne preliminowano 10,000.000.

Wydatkowano na zapomogi dla pogorzelców 500.000.

Na fundusz dyspozycyjny preliminowano 20,100.000.

Wydatkowano 33.753.050 z czego na cele ogólne 5,000.000, na cegiełkę wiślicką 100.000 i resztę na budowę pomnika Tadeusza Kościuszki w Tomaszowie. Przy pomniku wykonano z kamienia czerwonego porfirowego główną kolumnę wraz ze schodkami i nasypem.

Pozostałe wydatki składają się z sum przechodnich, sum preliminowanych na utrzymanie Policji Państwowej i t. p., wymienionych dokładnie w sprawozdaniu rachunkowem.

Ogólnie preliminowano w budżecie głównym i dodatkowym na rok 1923 marek 5.069 620.153 — wydatkowano 12.281.268.324.

W dochodach preliminowano 5.032.569.791, wpłynęło 13.462.097.333 mk. 65 fen.

Sejmik Powiatowy zgodnie z wnioskiem Komisji Rewizyjnej wszystkiemi 23 głosami obecnych zatwierdził sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu w 1923 roku.

Jednocześnie Sejmik Powiatowy uchwalił wyrazić głównemu Opiekunowi Ochronki p. Emilowi Franke podziękowanie za owocną pracę, porządek i czystość w Ochronce.

Preliminarz Budżetowy Sejmiku Powiatowego na 1924 r.

WYDATKI:

Dział A. Wydatki wynikłe do pokrycia z budżetu ubiegłego 1923 r.

Zaległe koszta utrzymania Policji	125	zł.	
„ „ wydawnictwa „Ziemi Tomaszowskiej“	75	„	
Nierozchodowane sumy na straże ogniowe	604	„	
Zwroty różne	178	„	
Fundusz emerytalny	173	„	
„ kasy oszczędności	239	„	
Zwrot pożyczki na Oddział Gospodarczy	1	„	1.395

Dział B. Wydatki bieżące:

I. Koszta administracji:

1.	Pobory personalne	41.500	zł.	
2.	Diety i rozjazdy członków Sejmiku, Wydziału, Komisji i urzędników	3.000	„	
3.	Wydatki rzeczowe	2.780	„	
4.	Utrzymanie koni	10.200	„	57.480

II. Komunikacja.

5.	Budowa drogi Tomaszów-Tyszowce	81.600	zł.	
6.	„ „ państwowej	—		81.600

III. Rolnictwo, przemysł i handel.

7.	Prowadzenie fermy rolniczej w Jarczowie	3.668	zł.	
8.	Prelekcje dla rolników po gminach	1.000	„	
9.	Subsydjum na zorganizowanie stacji meteorologicznej	140	„	
10.	Kapitał obrotowy zwrotny tkalni	1.000	„	
11.	Wydatki klinkierni	45.300	„	
12.	„ Centrali handlowej	43.100	„	94.208

IV. Szkolnictwo i oświata.

13.	Subsydjum dla Rady szkolnej	4.000	zł.	
14.	Diety zamiejscowych członków Rady	1.000	„	
15.	Nagrody pilności dla uczniów szkół powszechnych	544	„	
16.	Zapomogi dla biednej młodzieży z powiatu Tomaszowskiego kształcącej się na nauczycieli	728	„	
17.	Zapomogi dla biednej młodzieży z powiatu Tomaszowskiego, kształcącej się w gimnazjum im. Bartosza Głowackiego	1.092	„	
18.	Dla Bratniej Pomocy uczniów gimn. na podręczniki szkolne	200	„	
19.	Zapomoga dla Bratniej Pomocy uczn. gimn	19	„	
20.	Subsydjum dla Warszawskiego Tow. Naukow.	200	„	
21.	Zapomogi dla biednej młodzieży z powiatu Tomaszowskiego, kształcącej się w szkołach rzemieślniczych	960	„	8.743

V. Zdrowotność i szpitalnictwo.

22.	Utrzymanie szpitala	37.660	zł.	
23.	„ ochronki	18.000	„	
24.	Zapomoga dla przytułku dla starców	3.000	„	
25.	Udział w kosztach utrzymania szpitala św. Józefa w Lublinie	1.000	„	
26.	Subsydjum na utrzymanie akuszerki i sanitarjuszki do 1/VII. 1924	2.500		62.160

VI. Ogólne cele kulturalne.

27.	Na straże ogniowe	5.000	zł.	
28	Na Biuro zjazdów samorządowych w Warszawie	20		
29.	Na kursa dla pisarzy gminnych	50		
30.	„ wydawnictwo „Ziemi Tomaszowskiej“	1[illegible]57		[illegible]57

VII. Wydatki jednorazowe.

31.	Na kupno 12 akcyj Banku Polskiego	1.200	zł.	
32.	Pożyczka dla gmin na uruchomienie sklepów gminnych	3.200	„	4.400

VIII. Bezpieczeństwo publiczne.

33.	1/4 kosztów utrzymania Policji	47.656	„	47.656

IX. Wydatki nieprzewidziane.

34.	Na klęski elementarne	1.000	zł.	
35.	Do dyspozycji Wydziału Powiatowego	1.500	„	2.500

X. Inwestycje.

36.	Na budowę domu Sejmikowego	60.000	zł.	
37.	„ „ telefonów	4.000	„	64.000

XI. Sumy przechodnie

38. Zwrot od gmin czynszu za lokale sądowe 2 .	2.000	zł.	
39. Zwroty gminom wiejskim:			
a) 40% podatku gruntowego i podymnego .	40.000	„	
b) „ „ „ inwestycyjnego .	16.000	„	
c) 50% „ przemysłowego . .	35.000	„	
d) 1/3 podatku od alkoholu . . .	2.000	„	
e) 50% podatku stemplowego . .	1.500	„	
f) 40% od gruntów państwowych . .	500	„	
g) „ podatku od lokali . . .	8.000	„	
h) „ „ „ budynków . .	6.200	„	
i) 50% podatku samodzielnego od świadectw przem.	750	„	109.950

Ogółem 540.649.

Zestawienie procentowe wydatków:

Tyt. I.	Administracja . .	57.480	do	całego	budżetu	10,6%
„ II.	Komunikacja . .	81 600	„	„	„	15.
„ III.	Rolnictwo, przemysł i handel .	94.208	„	„	„	17,4
„ IV.	Szkolnictwo i oświata .	8.781	„	„	„	1,6
„ V.	Zdrowotność i szpitalnictwo .	62.160	„	„	„	11,4
„ VI.	Ogólne cele kulturalne .	6.557	„	„	„	1,2
„ VII.	Wydatki jednorazowe . .	4.400	„	„	„	0,9
„ VIII.	„ nieprzewidziane .	2 500	„	„	„	0,4
„ IX.	Bezpieczeństwo publiczne .	47.000	„	„	„	8,9
„ X.	Inwestycje . . .	64.000	„	„	„	11,9
„ XI.	Zwroty . . .	109.950	„	„	„	20,3

DOCHODY:

Dział A. Dochody z budżetu ubiegłego:

Saldo na dzień 1/I. 1924 . . .	1.988	zł.	
Wierzytelności	2.285	„	
Zwrot podatku drogowego . . .	6.000	„	
Zaległa prenumerata „Ziemi" . . .	17	„	10.290

Dział B. Dochody zwyczajne.

Tyt. I. **Dochody z własnych przedsiębiorstw.**

1. Dochód z klinkierni . . .	45.300	„	
2. „ „ dróg . . .	100	„	
3. „ „ szpitala . . .	23.360	„	
4. „ „ tkalni . . .	1.000	„	
5. „ „ wydawnictwa „Ziemi Tom." .	1.287	„	
6. „ „ fermy Jarczowskiej . .	3.888	„	
7. „ „ wynajmowania koni . .	4,500	„	
8. „ „ Centrali Handlowej . .	47.400	„	
9. „ „ opłat kancelaryjnych . .	144	„	126.979

Tyt. II.	**Dodatki do podatków państwowych**			
10.	100% dodatek do państwowego podatku gruntowego i podymnego . . .	100.000	złp.	
11.	Dodatki do państwowego podatku przem. .	70.000	„	
12.	Wpływ z 30% udziału w podatku dochod. .	2.000	„	
13.	30% dodatek do państw. pod. od alkoholu .	6.000	„	
14.	Opłaty stemplowe w wysokości 4%. .	3.000	„	
15.	10% dodatek do podatku mieszkaniowego należnego sam. wojew. od miast niewydz. .	580	„	181.580
Tyt. III.	**Podatki samodzielne:**			
16.	Podatek od gruntów państwowych . .	1.000	„	
17.	Dodatek do świadectw na wyrób i sprzedaż alkoholu	1.500	„	
18.	Podatek od przedmiotów zbytku . .	400	„	
19.	„ drogowy . . .	81.600	„	
20.	„ mieszkaniowy, od lokali . .	15.000	„	
21.	„ budynkowy . . .	20.000	„	
22.	„ od broni . . .	300	„	119.800
Tyt. IV.	**Podatki inwestycyjne.**			
23.	50% dodatek do 100% podatku gruntowego bez specjalnego dodatku . . .	40.000	„	
24.	Podatek inwestycyjny . . .	60.000	„	100.000
Tyt. V.	**Sumy przechodnie.**			
25.	Zwrot od gmin czynszu za lokale sądowe .	2.000	„	2.000

Ogółem 540.049.

Zgodność z oryginałem stwierdzamy:

Tomaszów, dnia 15 kwietnia 1924 r.

B. Zwierzchowski
Sekretarz Sejmiku

Przewodniczący Wydziału
Starosta
J. J. Sytner

Wiadomości bieżące.

Złote obecne a złote dawniejsze. Wobec wprowadzenia złotego, który niebawem znajdzie się w obiegu, wyjaśnić należy różnicę, jaka zachodzi między obecnie wprowadzanym złotym, a złotymi i groszami, jakie miały obieg w dawnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz za czasów Królestwa Kongresowego.

Dawny złoty polski oparty był na t. zw. grzywnie kolońskiej i wybijany był z kruszcu według stopy, która ulegała pewnym wahaniom. Wedle prawa z dnia 1-go grudnia 1815 r. złote polskie stanowiły 86 część z ułamkiem grzywny kolońskiej, co wynosiło 14,99 kopiejki rosyjskiej, czyli prawie 15 kopiejek. Złoty ten zawierał 30 groszy, każdy więc grosz równał się pół kopiejki.

Obecny złoty równa się frankowi złotemu, wskutek czego nasz system monetarny opiera się na zasadach, ustalonych w konwencji monetarnej łacińskiej, istniejącej od 1856 r. Złoty, podobnie jak i frank, dzieli się na 100 groszy.

Gdy dawny złoty polski w porównaniu z walutą rosyjską wart był 15 kopiejek, wartość obecnego złotego, przeliczona na teoretyczną złotą walutę rosyjską, wynosićby powinna 37,5 kopiejek. Obecny przeto złoty ma wartość 2 i pół raza większą, niż dawny złoty polski.

Świeżo ukazał się zeszyt marcowy miesięcznika ilustrowanego „AMERYKA“.

Na bardzo bogatą i urozmaiconą treść zeszytu składają się między innemi: artykuł redaktora Mieczysława Tuleji o „Wynaradawianiu się wychodźtwa polskiego w Ameryce“; inż. T. Wenda pisze o aktualnej sprawie budowy portu w Gdyni; dr. I. W. w artykule p. t. „Wilson i Lenin“ daje bardzo ciekawą charakterystykę tych dwóch ludzi; znany historyk dr. Aleksander Czołowski w doskonałym artykule o „Tradycjach marynarki polskiej“ podaje wiele mało znanych i ciekawych szczegółów tradycyj i wspomnień, floty polskiej dotyczących. St. Arct w obszernym artykule omawia wady i zadania „Naszej propagandy zagranicznej“; St. Laudyn-Chrzanowska pisze o mało u nas znanej „Osteopatii, nauce nowej, dziwnej“. T. Skarzyński w artykule zatytułowanym „Frak i tużurek“ porównuje prostotę i szczerość amerykanina z „celebrowaniem“ Polaka. W „Historji czarodzieja elektryczności“ opisane jest ciekawe życie j prace d-ra Karola Steinmetza, światowej sławy elektrotechnika, w którego żyłach płynęła krew polska. Dalej St. Centkiewicz pisze o „Estetyce książki amerykańskiej“. W artykuliku p. t. „Kłopoty Forda ze światem żebraczym“ podane są ciekawe szczegóły o stosach listów, otrzymywanych codziennie przez tego „króla“ automobilowego ze wszystkich zakątków świata z prośbami o wsparcie. „Sokół“ pisze o pierwszym prezydencie Stanów Zjednoczonych, Jerzym Washingtonie, dalej znajdujemy rzecz o tem, „Czego wymaga się od kobiety w Ameryce“. Następnie w artykule, zatytułowanym „Uczony amerykański o naszej sytuacji finansowej i ekonomicznej“ czytamy bardzo charakterystyczną opinię wybitnego ekonomisty d-ra W. Jenks'a o naszych zamierzeniach sanacyjnych. S. T. M. w artykule p. t. „Skandal naftowy w Ameryce“ podaje szereg ciekawych i nieznanych u nas zupełnie szczegółów, dotyczących tego skandalu, który nabrał wielkiego rozgłosu w całym świecie. St. Centk. w obszernej recenzii omawia bardzo ciekawą książkę Z. Dębickiego p. t. „Za Atlantykiem“. Wybór myśli amerykańskich, działy: Kroniki, Wiadomości różnych, Ofert i Zapytań z Ameryki, oraz dalszy ciąg wrażeń Z. Koczorowskiego z pobytu w Ameryce p. t. „W gościnie u wuja Sama“ zamykają obfitą, ciekawą i urozmaiconą treść numeru.

Redakcja „Ameryki“ zapowiada ogłoszenie wkrótce konkursu na nową nazwę dla miesięcznika. Wyznaczone będą nagrody w ogólnej sumie mk: 5,000.000.000.

Zeszyt zdobi piękna, barwna okładka oraz szereg aktualnych ilustracyj w tekście z bardzo ładną podobizną Jerzego Washingtona na czele.

Prenumerata kwartalna „Ameryki“ kosztuje 3 złote, Adres: Warszawa, Nowy Świat 74 (Pałac Staszica). Konto w P. K. O. Nr. 7136.

W y d a w c a: **Sejmik Powiatowy** w Tomaszowie Lubelskim.

Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego: **Ludwik Kobierzycki.**

Redaktor odpowiedzialny: **Benedykt Zwierzchowski.**

Tłocznia S. Szyflingiera w Tomaszowie Lubelskim ul. Lwowska dom Starostwa.

OGŁOSZENIE.

Wydział Powiatowy podaje do publicznej wiadomości, że do dnia 20-go maja r. b. wydzierżawione zostaną na jeden rok łąki w Tarnawatce (Werechanie) około 12 morgów i koło Sumina 13 morgów. Czynsz opłacony być winien w naturze sianem. Oferty składać należy do Biura Wydziału Powiatowego.

Dla naszej fabryki surowej tektury potrzebujemy miesięcznie

40 wagonów szmat i odpadków tekstylnych.

Opróbkowane oferty upraszają

Wladyslaw Lewandowski, Sp. z o. p.

Fabryka surowej tektury i papieru.

T c z e w (Pomorze).

Prof. Dra E. ROMERA

MAPY ŚCIENNE FIZYCZNE

Polska, Europa, Azja, Ameryka północna, Ameryka południowa, Planigloby (połkula wschodnia i zachodnia), Australja w 4-ch arkuszach lub podklejone na grubym papierze z wałkami

poleca „ATLAS“ AKC. SPÓŁKA KARTOGRAFICZNA I WYDAWNICZA — LWÓW ŁYCZAKOWSKA 5.